

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 5/8 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 35 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а як возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових віршів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Айдога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Причинок до початкової історії

виходу руских послів з галицького союму.

(X) Вихід руских послів, як показують події інших австрійських соймів, не був відокремленою подією. За тим слідував вихід Словінців з горицького союму, онісля консервативних Німців з градецького (стрийського) союму, відтак селянських послів із союму в Шлеску, а нещодавно хорватських і словінських послів з істрийського союму в Конарі (Caro d' Istria). Сі події можуть стати певним доказом, що в поодиноких королівствах і краях нашої половини держави нагромадили ся всякі недужні засоби, а сі події можна вважати лише симптомами більше або менше загальної недуги, якої не можна вилічити хвилими ліками, лише систематичним і раціональним ліченням. Усуненням симптоматичних прояв недуги не osiąгне ся ще уздоровлення хорого організму, навпаки треба розслідити причини сеї недуги і усунути їх відповідним ліченням. Однак не маємо тут наміру виказувати причин тих недужих прояв в різних краях монархії і подавати способи їх вилічення, а хочемо обмежити ся до сего причинка до початкової історії виходу руских послів з галицького союму, з чого можна буде впевнитися, що ся подія не склала ся несподівано, але що її причини лежать глибше, як звичайно про се говорить ся, і що для того треба звернути ся до основного уздоровлення народно-політичних відносин в Галичині.

Рускі послі належали, як відомо, в дотеперішній законодапній добі краєвого

союму до уміреного політичного напрямку, а навіть опозиційні послі др. Окуневський, др. Олесницький, Новак-вський виступали вельми поважно і умірено. Але вже на першій засіданню 28. грудня 1895. року при відкриттю краєвого союму всі рускі послі соймові по відбутій спільній нараді внесли в сойм заяву устами посла Ол. Барвіньського, з котрої наводимо отсю частину:

«Рускі послі уважають полагоджене рускої справи на основі повної рівноправности питанєм наглядчим і делекосяглим для інтересів держави а особливо краю, позаяк тільки тим способом може бути переведене мирне уладженє відносин межинародних між обидвома кравними народностями, котрих сили мусять звернути ся до економічного піднесеня краю і охорони нашого селянства перед економічною руїною.

«Признаючи конечну і наглу потребу такого полагодженя відносин межинародних в краю, не можуть рускі послі обминути сеї нагоди, щоб не заявити глибоко відчуваного жалю з причини неприхильного становища супротив рускої народности при остатних виборах до В. Союму так центрального комітету як виразу більшости соймової, як і некоректного і нелегального поступованя органів правительствених в многих повітах навіть против кандидатів національно-руских, чим покривджено права рускої наїодности і обмежено її репрезентацию законодатну в В. Соймї.

«Яко представителі і конституційні заступники руского народу в Галичині уважаємо себе вповні управненими, дбати о як найскорше і справедливе полагодженє потреб національних народу руского і будемо брати участь в позитивних працях

соймових. Однак яко случайна меншість національна в В. Соймї застерігаємо ся против майоризації в справах національних, позаяк мусяли-б ми витягнути з того конечні консеквенції що-до нашого становища і участі в працях соймових».

Тимчасом Поляки, певні своєї переважної більшости в соймї, зовсім не зважали на сю заяву і дуже холодно відносили ся до всіх домагань руских послів. Всякі внесеня руских послів або зовсім відкидувано або обмежувано до неможливости, окрім внесеня п. Барвіньського о заснованє рускої гімназії ім. Франц-Йосифа в Тернополи з огляду на ювілейний рік, а навіть домаганя п. Барвіньського поставлені в бюджетовій комісії о незначне підвишенє підмог на рускі культурні потреби сповнено аж тоді, коли він зложив свої реферати і доперва по узглядненю сих домагань на ново прийняв реферати. Сі події можуть послужити ілюстрацією сеї так славленої в польських часописях готовости до заспокоюваня оправданих домагань Русинів з боку соймової більшости. Скрайно консервативне сторонництво збувчим послом Торосевичем на той випадок рішучо проти всяких домагань руских послів, а покійний Торосевич назвав п. Барвіньського найдорозшим послом. Заснованє руских гімназій окричано сепаратизмом і під впливом сего шовіністичного погляду і тероризму газетного розпочав гр. В. Дідушицький маскований відворот і прибігає до утравкізму, яко спасеня проти національного шовінізму і похоронив внесенє п. Барвіньського о заснованє рускої гімназії в Станиславові. Очевидне легковаженє, з яким трактовано се внесенє, було лише іскрою, котра довела до вибу-

Наталь Вахнянин.

КРИКУН.

На око він чоловік звичайний, буває нераз, навіть дуже ввічливий. Але стережи ся его!

Ті смірні, скоїйні очі сейчас спалахкотять огнем, і то ясне чоло насунуть ся чорною хмарою, і той милий голос заскрегоче тобі в ушах голосом стада ворон, як він розв'ярить ся. Тут ще був умизливою кіткою, а тут кинув ся чорним брисем на увязи.

От він їде залізницею. Сидів спокійно і розмовляв з тобою про сегорічну посуху.

— Прошу-ж зачинити вікно! — скричав мов несамовитий. — Таж шалено тягне! Не розумію, як можна так мало уважати на товаришів своїх.

— Вікно зачинити! — загремів на жінчану, що сиділа в другій провідці і від диму сигаретового аж душила ся.

— Пане кондуктор! Чорт знає, по що і на що ви тут? Чей-же суть якісь приписи на залізницях? Зачиніть сейчас всі вікна від вітру! Тільки прошу не моркотити, бо я найду собі і на те раду. Я знаю, куди пожалувати ся. Зачиняйте і мовчіть!

Позачиняно всі вікна від вітру. Але по вітровій стороні як-раз гарна околиця. І наш крикун зрозумів се. Він і скористав з нагоди, що

один подорожник виліз з вагону, і засів его місце по вітровій стороні.

— Ох, яка гарна, яка чудесна околиця! — крикнув одушевлений. І в тій хвили відчинив вже вікно з таким розмахом, що аж розбив его на кусні.

Сильний вітер вправ до вагону. Одному подорожному здер капелюх, другого газети повіялись на всі сторони.

— Зачинити! — скричали хором всі подорожні. Але крикун наш стоїть собі, мов би не до него пісовька, та вихилив ся по пояс крізь вікно.

Починає ся перемовка. Один з подорожних зриває ся з місця і з тріскотом зачиняє вікно. Оно зовсім розбите.

— Пане кондуктор, пане кондуктор! — залувало в вагоні!

— Прошу 2 зр. 50 кр. за шибу! — звертає ся кондуктор до крикуна.

— Ні зломаного гроша! — репетує крикун. — Я ще пожалю ся на дирекцію за той поганий механізм при вікнах! Або зовсім не відчиняють ся, або самі спадають непрощені! Я міг окалічитись! Який то лад!

Перемівка з кондуктором триває цілу чверть години, а глушать всіх подорожних. На слідуочій стації жадає крикун пивного купе!

— В тім вагоні — верещить він — самі необтесані люди, самі бруси! Се вже крайній скандал! Чоловік і в II. класі не чує ся безпечним!

Щастє, що поїзд рушив, бо подорожні вихилились всі через вікно, щоби з своєї сторони змити голову крикунови.

На слідуочій стації знов якийсь ревіт.

— То крайна підлота! — сварить ся крикун з начальником стаційним. — Завсїгди стара історія! Вам видає ся, що подорожні для залізниць! То чистий варваризм! Забув собі платок в кюфрі, лежить на самім верху, хочу, щоб мені подано пакунок, а у них якісь чудні приписи. Кажуть: не можна! Все можна! Ми чейже в Європі? Рукою носа не обітру! Самі обтирайте, як умієте... Цивілізація?!

Тра-ра! поїзд рушив.

— Склянку пива! — верещить крикун на ціле горло. — Чотири мінати пристановку? Красні чотири мінати! Всюди лож і обманьство!

Его голос довго ще лунає з вагону.

Доїхавши до ціли своєї подорожи, крикун найшов собі нову жертву в послугачі.

— Як несеш пакунок мій? Горі дном? То послідна зволоч, дурні!

Фіякер знов ему недогода.

— Як тут порядному чоловікови сісти? То називає ся вибивана подушка? То чисті тортури, голі дощички! Який лад в вашім місті? Хто тут ваглядає фіякрів? Яка тут поліція? То чисте обманьство!

Він пересїдає ся до другого фіякра. Візники сварять ся тимчасом.

— Махай чим скорше! — загремів, загор-

ху нагромадженого пального матеріалу протягом цілого шестиліття соймового. Вихід руских послів був лише консеквенцією заяви, зложеної перед шести роками рускими послами і вислідом многих соймовою більшістю сповнених політичних похибок. Уздоровлене відносин сих лежить в інтересі краю і держави, тому *saveant consules!*

Виборчий рух.

З Брідщини пишуть нам: Проти п. Барвінського висують панове Ценьські віта в Чистопад К. іля. Іменно Йосиф Ценьський з Турчинова, брат Тадея з Пеняк, покликуював до себе Кріля і сказав йому, що польський центральний комітет є за кандидатурою Кріля, але рішене западе аж по повороті намісника. Адоль Ценьський, член центрального комітету, заходить ся пильно, щоби переформуванати Кріля.

З Бережан доносять нам:

Дня 2. сернія відбули ся передвиборчі збори при участі близь сотки селян, кількох священників і кількнайцяткох мужів з інтелігенції. Зборами проводив о. Любінецький з Вербова, писарювали о. Мосора з Поручина і акад. Бачинський з Бережан. По вступнім слові председателя відчитав о. Мосора письмо, адресоване до «Селянської ради», в яким о. Бачинський з Городища «в імени многих» (читай: кацапів) заявляє, що участі в зборах не возьме, бо «Селянська рада» не поступала так, як він би того хотів (читай: не була кацапска). Подавши основнійшу критику «Селянської ради в Бережанах» після кацапського «міросозерцання» заявляє о. Бачинський, що він і его одномишленники ставлять кандидатом на посла о. Дудровича. (О. Дудрович з Таврова, народовець, та на жаль з невідомих причин віддав ся під кацапський покров). — Лист був писаний язичієм, отже й не диво, що наряд домаган ся переводу. На тоє п. Ленкий з Жукова віис, щоби над тим письмом перейти до порядку денного, по перше тому, бо оно не є зрозуміле, а на переводі і пояснюваня нема часу, а по друге тому, бо оно писане не до зборів, а до «Селянської ради». Внезлець ухвалено одноголосно, але не знати чому, аж при кінці зборів. Опісля п. Ягоцький з Нарави поставив кандидатом п. Тимодея Старуха зі Слободи золотої, що збори ухвалили одноголосно з виїмком госп. Кульматницького з Городища. — Були вправді деякі проби компромісів, інформацій, що скажуть москвофіли, але весь наряд о тім навіть чути не хотів, лиш противно устами кількох свідомих селян заявив, що в жадні компроміси не вдає ся, а москвофі-

лав крикун, аж коні сполохались. — У них час, то нічого! А час, то золото!

В готелі розсіяв ся вже сам чорт.

— То комната для подорожних? То діра! То піби чиста постіль? Так, так, бачила пране ще позаторік! Кладись в то сміте! Другу комнату!

З третього поверха сходить він на перший.

— Но, тут бодай трохи люднійше!

— Тут, прошу, ночував вчера граф! — замічав переполоханий кельнер.

— Мусів бути хороший граф!... Але я голоден. Де ідальня?

— На долині, ваше високоблагородіє!

— Що за дурний розум! Лізь тепер знов у долину. Бодай вас побрало!

От вже і сидить наш крикун за столом межі гостями. Чотири перші страви він відсуває на бік.

— То хйба для псів — мурмоче під носом. Першу склянку вина випльовує з криком: «Тфу, чистий оцет!» Пята страва, якась легоміна, видко, смакує ему. Він їсть єї, споглядаючи по гостях зпід лоба. Нараз, зірвавши ся з місця, кричить знов:

— Що се? родзинка? Таж се хруц, поганый шваб! Троять чоловіка! Таку кухарку до криміналу! Кельнер, кельнер, кельнер! Чогож ти не ідеш, коли тебе кличуть? Осле проклятий! Стоїть як віл, вичесав ся, вигладив ся, як облизане теля!

З полудня іде наш крикун три милі за місто до колиби гірської, щоби там через якийсь

лів навіть знати не хоче: Ми хочемо свого народного, хлопского кандидата — кричав гурт — досить нам того воловодження. Взагалі слідне було у народу розуміне справи і одушевлене до народних ідеалів.

Учасник.

Із Золочівщини. Передвиборче віче відбуде ся в Закомарі (повіта золочівського) в громадській гостинниці в ведлію 11. с. м. о 5¹/₂. години з полудня. — *Таняшевск.*

З Дрогобича пишуть «Галічанінови», що з сільських громад дрогобицького повіта кандидує др. Володимир Охримович против о. Бачинського з Давали.

В Гусятині на запросини повітової ради відбули ся дня 30. с. м. передвиборчі збори інтелігентів і ухвалили кандидатуру гр. Голуховського, повітового маршалка, котрий має ставати проти о. Северина Матковського. П. Целзкий, який зголосив був свою кандидатуру на сей повіт, буде старати ся о мандат в Чортківщині або в Бучачині.

Маститий др. Дудикевич — як доносить «Przegląd» — сягає відразу по два мандати: з коломиїського повіта і сокальського.

Кацани Станиславівщини мають оголосити своїм кандидатом г. Рубчака проти п. Гуріка.

П. Брайтер, редактор «Monitor-a», замістив в «Gazet-i Narodow-ii» таку заяву: «Не знаю, хто редакцію повідомив про мою кандидатуру до сойму (з сільських громад львівського округу), бо я про вічо не знаю і не зголосив єї в жаднім комітеті, ані не оголошував в ніякій часописи, ані взагалі ні в однім селі, ані ніодному виборцеві я не казав, що кандидує».

З Теревовлі доносять, що з рамена польського центрального комітету висуюють кандидатуру гр. Борковського з Млиняск. Самостійно виступає як польський незалежний кандидат Адам Маріян Лада Черняковский, адвокатский кандидат.

В Новім Санчі, в редакції «Szkolnictw-a» відбуло ся оводі передвиборче віче, на яким поставлено кандидатуру п. Йосифа Гутовського редактора «Szkolnictw-a» на посла з міста Н. Санча.

З сільських громад дяпоцького повіта кандидує гр. Ян Потоцький з Ріманова.

Прогулька на Угорщину.

Замітки з подорожи.

(Конець).

Ідемо попри саліни в стації Sziget-Kapnya. Стаєм на двірці Marmaros Sziget, 10 миль від границі в полудне. Місто се лежить в великій рівнині, окруженій горами, висшими на по-

час пити жентичю. То була ціль его крикливої подорожи.

Околиця чудесна! Зразу ліси ялинові, відтак половина, а там ніби заведенє жентичне. Вступає в колибу. В колибі дівчина.

— Якжеж се пити? Без ложочки? А ти, панночко, як тебе там звуть, могла-б також харнійше прибратись. Як подавш молоко, то могла би бодай пальці умити. Ох, ходяча лїнь! Видко позатякало вам нос...

Він не договорив ще послїдного слова, як якийсь Грицько, що сидів біля отари, зірвав ся на рівні ноги, обняв крикуна в половину і воздухом виніс перед двері.

— Як вам не в лад, то з Богом Парасю! А як ще одно слівце обидне, то...

І нечемний Грицько всунув крикунови свій здоровий кулак під сам ніс.

Розуміє ся, що жентична курація пропала і на полонині стало знов тихо, як перед тим бувало.

Але крикуни ті мають і свою добру сторону. Они є тим межі людьми, чим туча в природі. Крикун такий очищує готелі, реставрації і по его відїзді бувають і кельнери привітливійші, і прислуга чистійша. Оно вправді не триває довго, але по часі являєсь якийсь другий крикун і направить зло, що наподіялось. В тім лежить і вся заслуга крикунів, та не лиш по зелізницях, готелях і реставраціях, а бодай чи не і у всіх справах на Божім мирі?..

1889.

людню, перетятими рікою Тисою; числять 17.000 населеня. Доми муровані, ринок украшає будинок о 4 вежах. В місті є касино, гімназия оо. Піярів, суд, дирекция фінансова, будинок наджупанії (Vice-Gespannschaft) та величаві і виднійші будівлі, з вежвий костел, найбільший в Сиготі — се кальвінський, — без хрестів, а з авіздами на верху вежі. Не видненський костел римско-католицкий втиснений в будинок, о препозиті о 3 сотрудниках — тай ще 2 церкви греко-католицкі, давні руска і від 7 літ за 16 тисяч збудована церков румуньско-католицка.

Ідучи містом подибуємо селян, видом подібних на наших Гуцулів, питаємо ся по руски, що то за церков, вказуючи на неї. Дістаємо відповідь: Nu s(z)ti nimica ruses(z)ti (не розумію вічо по руски). — На наше питанє: unde este biseri sa ruses(z)ti? (де є руска церков?) — показують они нам руску, а на наше питанє і румуньску церков. Оглянувшисьмо обі.

Церков румуньско-католицка належить до епархії самошуйварської. Збудована коштом Патрона і фонда релігійного. Вежу на вході має в готичким стицю. Обі стіни даху є заразом повадою. В Іконостасі образи в долішнім ряді завершені деревляною різьбою. Горішної части Іконостаса зовсім нема; престол один, амвон при стіні. Літургичні книги ще кирилицею писані — новійші вже латиньскою азбукою. Два ряди лавок пошід стіни, хор деревляний.

При церкві є віроісповідна школа, однокласова, румуньско-унїяцка. На площі, дарованій релігійним фондом, збудовав якийсь жид за 40.000 каменіцю, котра служать за мешканє для пароха-архидиякона, сотрудника школи віроісповідної, півця, учителя і служби церковної; по певнім ряді літ переходить та каменіця на власність парохії румуньско-унїяцкої. Парох і сотрудник румуньскі, проповідують оба тільки по румуньски. Має бути в парохії 3.000 Румунів До 1870. року належали грек-католицкі Русини і Румуни спільно до одной грек-кат. парохії, приналежної до епархії мукачевської. Но коли Румуни, невдоволені рускими проповідями і богослуженєм, зачали робити неспокої, заходами і поїздками генерішного єпископа румуньского з Великого Варадину, Павеля, виробили собі окрему парохію румуньско унїятку в Сиготі і завели румуньський деканат сиготский. Від того часу руска парохія стратила на маєтку і на значіню. Межи віроісповідниками одной церкви греко-католицкої, але з 2 народностей, рускої і румуньскої зложеної, наступили зимні і майже ворожі відносини. Оповідали нам Румуни і Русини, що вірні ні на храми, ні на відпуст, ні до сповіди до церквей взаімно до себе не ходять. На Йордає святають воду на окремих місцях і в ріжну пору, до Русинів іде лінійне військо, до Румунів рокують гонведи, а представителі властей приділено до обох водосвятій і у обох парохів відбувають ся обіди. Русини не бувають у Румунів на свяченім, навіть із собою не бувають, ні живуть. Один угорско-русский священник казав нам, що ніколи не був в церкві румуньській, що румуньске духовенство є дуже велико-національним.

Руска церков, котру один селянин назвав руско-католицкою, є збудована в малім штахетовім огородці, з вежочкою на переді, склепелена, Іконостас цілий, але гіршого пензля. Має фелона красні, амвон мурований, сповідальницю з завісою з переду. Один лиша престол; хочуть тепер ще під хорами поставити другий престол Матери Божї Рожанцевої. Тая практика латиньского обряда заводить ся охотно в мункачівській епархії, до чого уложене є коротке богослуженє. Руский парох проповідує по руски, — сотрудник по малярски. Написи в церкві є в руско малярскім, або тільки в малярскім лзиці. Книги старославянські є давні, ще з 17. столітя! За престолом на стіні є образ ілюстрованого календара, цікавий і рідкий окас.

Русинів греко-католиків має бути в сиготській парохії 2.000. Руский парох Сигота є вікариєм генеральним мукачевского єпископа і має свою окрему Консисторію з сусідних парохів (Consistorium subalternum) За вікаріят має 1.490 плати; доходи его виносять до півчетверта тисяч зр. річно. Вікаріят руский є поміщений в окремі дуже старенькій одноповерхній каменіци з 7 фронтowymi вікнами — має і огородець. Олівіцлі мєні, що має ся будувати нове

мешкане для вікаріату за 40.000 зр.; кінштар (камера) і парохіяне мають дати тую суму. Генеральний вікарій був на купелях в Balatom Füred. З 200 грек.-кат душ вписаних в метрику лат. парохії вже 150 переписано назад. Сотрудник перепрошував нас, що не уміє говорити руским язиком добре, бо є Мадяром, перепрошував також, що не може нас погостити, боже на его виїхала до анадша т. є. тестя. При допомозі німецького, латинського і руского язика ішла розмова. Дуже приятне і миле вражінє зробила готовість сего отця подати нам ріжні виясненя. Відвідалисьмо школу Görög katalik. nepiskolai—грек.-кат. людovu школу; ходять 46 дітей, — шкільна саяла простора, обвішена образами науки поглядової; має Европи, Мармарошского комітату в мадярськїм язичї; учать по мадярськї всьо, лише молитви по руски.

Дяко-учитель має в Сиготі 1000 зр. платні (коли сотрудник лише 700 зр.) і 3 кімнаті на мешканє. Паламар має покій і кухонку. Дочки его суть кісасонї (панни) мадярськї; є ще в подвірю сеї школи буреа на 6 питомців сьпіваків церковних (і кухонка з кімнатою для господній бурси).

Оттакі то відносини віроісповідні і народні можна там в Сиготі стрітити. Руский язик я чув у селян, у зарібників і у кондуктора. Всї написи на торговлях і урядах іно по мадярськї. Навіть німецьких нема, хіба жидівськї єврейськїми буквами. На залізничій стації кельнери декотрі і фіякри ще уміють і по німецькї. Радили нам оглянути саліни, але лише рано можна їх звиджувати. — Реставрації каварні, цукорні ліпші як у середніх містах Галичини.

Місто Сигот має електричне освітленє—улиці широкі, лежить близько гір, межі котрими визначає ся Піч Іван, видний звідси добре—і звідси відбувають ся прогульки на сю гору; про Піч Івана я тут чув: що то честна руска гора—т. є. велика. Сьвященники, котрі бували в Галичині, висказують ся як найкорисніше про наших Василян і про нашї рускі гімназії. Питали ся нас, чи маємо багато руских адвокатів? Жалували ся також, що інтелігенція угорськоруска не тримає ся церкви — хоть і на латинське не переходить, що все найневинніше підозріває; як звісно, недавно у угорськах Василян відбували ся трусениці, і нічо не знайдево (про се писала в початках липня чеська Politika). Коли ми сиділи в реставрації, щоб руским язиком не паробити непривємности(?) угорським Русинам; говорилисьмо по латинськї. Почтової карти з рускою церквою не можна було набути, бо книгар мав лише 1 примірник і того не хотів продати. Стрітилисьмо і питомця з Унгвара, але той ще з більшою трудностю розмовляв по руски. Говорено нам, що в Сиготі самім гр. католики вже по мадярськї розуміють. Радили нам поїхати аж до стації Густа, а звідтам до села Lipse (Липче), щоби побачити мальовило al fresco церкви парохійної. Церков малоють за 8.000 зр. два угро-руські малярї виученї в будапештєнській академії штук красних: Імре і Йосиф Спїжак; — на жаль ми мусіли вже вертати до Галичини і не могли їхати до Липча.

О 6. вечер всіли ми до поспішного поїзду і при довгим літнім дни передефілювали знова нашї гори по обох сторонах Карпатів — на півночі четинні ліси — на полудни лїстяві, або як сьпіводорожній Русин-селянин казав: чорна і біла хаца. З Верталісьмо через гори залізницею ситї вражіннями з країни гуцулів належачи до двох державних управ і опанованих економічно одним елементом жидівським. Красний се куток рускої землі, годить ся частїйше его звиджувати нашим руским туристам. Коли ми виїхали з гір, покрила нас ніч, а около півночі були ми вже в Станиславові.

Їзда в сьвята при зниженій ціні о половину до Ворохти і третою клясою там і з поворотом коштів не більш 5 зр. з Станиславова до Сигота. Найліпше в пятницю виїздити на прогульку до Сигота, бо тоді відбуває ся там торг то і більше прїятших гуцулів можна видіти.

Новинки.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Марї Магдалини; рим.-кат. Домїніка. — В понеділок: гр.-кат. Теофілія; рим.-кат. Марї сїжної. — В

вторник: гр.-кат. Борса і Хліба; рим. кат. Преображенє.

— 3 «Академічної Громади» у Львові.

Славні Товариші Абїтуриєнти! Кличе Вас молода льв.вєска Україна, щоб Ви вступаючи певним кроком в університетські мури, вписувались як один муж в члени товариства «Академічна Громада» та щоб разом з старшими товаришами зуміли сильно постояти в борбі за нашї національні права.

«Нас мало нинї, але сила

Лежить у правді наших дум».

Прибувайте сердешні — ждемо Вас з отвертими руками і серцями.

Інформацій що-до поодиноких факультетів і вишів уділяє заряд товариства, вибраний на час ферїї, до которого війшли тов. С. Горук студ. філь., тов. Т. Гуль студ. філь. і тов. М. Волошин студ. прав. Листи з залученєм марки за 10 сот., або картки на відповідь просимо прислати на руки одного з тих товаришів під адресою: «Академічна Громада» у Львові Ринок ч 10 I. поверх.

За Виділ: М. Волошин, секретар.

— В Камінці струміловій аматори відіграють в неділю дня 4. с. м. «Верховинців» Коржньовського, на дохід будови руского театру.

— Заходами філії «Просьвіти» в Комарні відбуде ся в неділю дня 4. с. м. концерт в селі Гонятячах з багатою програмою.

— Іменованя і перенесеня. Міністер судівництва іменував радниками кравього суду, яко начальників повітових судів, судїв повітових: Івана Яроша для Затора, і Франца Сцїбора для Ропчиць; дальше іменував інов. судїєю ад'юнкта судового Кароля Сьвїонтка для Сьлемня. — Міністер перенїс секретаря Мечислава Вішневського з Печенїжина до Коломиї, та іменував судовими секретарями заступника держ. прокуратораї, Антона Нагліка для Перемишля і Тому Лобазевича з Любачова для Печенїжина. — Міністер перенїс радника кравього суду і начальника повітового суду Володимира Заградника в Буськ до Вишнівчяка; іменував повіт. судїями судового секретаря при вишнім кр. суді у Львові Чеслава Кшишковського для Підбужа і суд. ад'юнкта Августа Гебултовського в Бібрці для Буська. — Міністер іменував заступниками державного прокуратора судових ад'юнктів: Йосифа Раймунда Шміда в Буську для Тернополя, а Юліана Калужняцкого в Солотвині для Перемишля.

— 3 Журавна пишуть нам: Булисьмо нинї сьвідками, як в Журавні на передмістї «Слобїдка» огонь знищив двї хаґї. Пожежї настала коло десятої години зрана, як-раз тоді, коли усі люди були занятї в полі жнивими. На щастє вітер віяв в сторону поля, тому пожежа не могла прибрати більших розмірів. — Шкода виносити-ме около 1000 кор., з того половина обезпечена.

При тїй нагодї винаєдає менї дещо сказати і про журавєнськї порядки. Хоть огонь зачав ся коло десятої години, отже не дуже рано, хогяй місце пожежї не було далеко від міста, та служба безпеченства, так міські поліціянти — а є їх щось аж трох (!) в Журавні — як і жандарми появили ся коло огню тоді, як его вже зьлокалізовано. Полїціянти замість бічи до огню, висиджували при роботі коло хїдників. На неменьшу нагану заслужила також місцева «Ochotnicza straż pożarna». Она прїїздить до ратованя огню з сикавками, але без мундштуків, а коли привезено мундштуки, не було бочок на воду, а коли найшла ся вода, сикавка не хотїла тягнути води, бо лихо єї приладжено. Здало би ся, що тому всему винен поспїх, однак більше тут винна була безкарність та недбалство. Досить сказати, що п. «naszelnik» не зволила потрудитись до огню і обняти ратункову акцію. Завдяки такому ладови почали 2 сикавки функціонувати, коли уже всьо перегорїло, як-раз почали гасити собі угле до самоварів на «wuscieszku», якої члени сторожи з негерцеливности вижидают, невню яко нагороду за щирота ревну акцію ратункову. — Нема що казати, гарва сторожа!

Перелетний.

— Кваліфікаційні іспити перед іспитовою комісією для учителів народних шкїл в Перемишлі розпочнуть ся дня 16. вересня. Подана треба вносити за посередництвом окружних шкїльних рад до дирекції іспитової комісії в Перемишлі найдальше до дня 10. вересня с. р.

— 3 Соколова доносять, що оноді в тамошнім почтовім урядї розбив хтось касу і украв 8.000 корон.

— 3 Кольбушової доносять «Kurjer-owi lwowski-ому», що в Майдані під Кольбушовою застрілив ся почмайстер Фелїкян Щенковський, з причини викрїтя дефравдацій, яких він допускав ся.

— Положенє гр.-ор. сотрудников на Буковині. Дня 8. липня с. р. відбули ся збори гр.-ор. сотрудников, на яких ухвалено внести меморіал в справі лихого положеня гр.-ор. сотрудников на Буковині до цїсаря, як до найвишого пана гр.-ор. церкви на Буковині, до міністра віроісповідань і просьвіти, до президїї ц.к. правительства і до найвишньої церковної власти гр.-ор. буко-

винської консисторії, аби вказати покликаним до того органам, яке сумнє є положенє гр.-ор. сотрудников, а тим самим, аби неначе змусити їх занятї ся поправою сего положеня. Меморіал обїймав 7 точок: 1) справа мешканя, 2) регуляція платні і справі пенсіонованя, 3) вчисленє сотрудникам літ служби, 4) управильненє відносин між парохом а сотрудником, 5) обсада парохій, 6) знижка ціни білетів на залізничях державних, 7) усталенє політичних прав сотрудников.

— Вандруюча щадниця. Заряд міста Мезієре у Франції завів вандруючу щадницю, котра досї показала ся дуже практичною. Два рази в місяць самохїд з кількома касовими урядниками і потрібними книгами оуїздить всі села в окрузї і прїймає заощадженї гроші. Нову і постунову інституцію витаютъ всюда дуже прїхильно.

— Фальшівників грошей вислїдила поліція в Семничах в Хорвації. Они виробляли корони, 5-коронівки і реєські.

— Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові оповіщує:

Австро-угорськоросійський залізничий рух. Входить в жите додаток IV до товарової тарифи ч. II, важний від дня 19. липня с. ст. і 1. серпня н. ст. 1901.

— Дрібні вісні. Радник двора Густав Мавтнер, шеф президїального бюра в намісництві, повернув з відпустки. — Прокуратор скарбу др. Віктор Корн виїхав за кількатижневою відпусткою. Управу прокураторії скарбу обняв старший радник др. К. М. Енгель. — Юліян Верне, автор фантастичних повістей, цілком осліп. — 12. полк гузар в, стаціонований у Львові, обходять нинї 100-літній ювілей свого істнованя. Сей полк доповняє ся з кошицького комітату. — Вчєра застрілив ся в готелю Парискїм при ул. Рїзницькій у Львові студент філософїї з Будапешту, Ференц Шустер, котрий їхав на військовї вправи до Перемишля. Намісництво дозволило п. Вікторови Сарньонці, учителеви школи св. Антонія у Львові, змінити родовє назвище Сарньонка на Селянський.

— Товариство «Шкільна Поміч в Коломиї» прїймає з початком 1901/2 року шкільного коло 33 учеників рускої гімназії (кляс приготовлюючої і I—VIII) до свого Інститута. Своім питомцям дає Інститут ціле удержанє надзір і провід домовий, а також і меншу поміч в науці. Оплата виносить на рік 4 К на інвентар, 2 К на кореспонденційні видатки, 240 К за річну вкладку членську і місячно від 16—34 К, а за пранє біля 1 К — платнях кожного місяця з гори. Тотї, що хотїли би бути прийнятї за низшою оплатою, як 34 К, мають залучати до просьби крім декларациї місячної оплати сьвідочтво убожєства. Питомці мусять при прийнятї вказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 6 ручників, 6 хусточок до носа, сїнник і 2 пари обуви. Кождий прийятий дістає карту прийнята, без котрої не сьміє спровадити ся до Інститута. Зголошувати ся треба до Товариства «Шкільна Поміч в Коломиї» на руки директора рускої гімназії до 25. серпня с. р. Від Видїлу «Шкільна Поміч в Коломиї» дня 5. липня 1901. — Гр. Наливайко, секретар.

Наука, штука, література.

— Молода Україна ч. 7, за липель 1901 Зміст: Відкритий лист до російських студентів усіх націй. — Середні шкїли в Чернівцях. — Іван Брик: «В царствї сатани» Михайла Яцкова. — Лист з України. — Михайло Яцків: Дорійське підсіє. — Леся Українка: Епїлог; Забутї слова. — Василь Пачовський: Сьпів відлегних журавлів. — Хровїка з нашого життя. — Хровїка з чужого життя. — Посмертні оповістки. — Бібліографія.

Телеграми.

— Капо д'Істрия, 3. серпня. На вчєрашнім заїданю соїму явило ся 24 послів. По відчитаню інтерпеляцій приступлено до мериторичних нарад. Принято внесенє на зреченє ся істнуючих досї кравьих додатків від алькоголічних пливів. По довшій дискусїї, в якій заборали голю так послаи більшости як і меншости, ухвалено закон о підвишеню учительської платні. Підчас розправи над сею точкою дневного порядку маршалок мусїв зарядити опорожненє галерїї, задля криків, котрі там підношено.

Будапешт, 3. серпня. Вчєра відбули ся похорони б. міністра судівництва Шлягіого, при великїм здвїзї народа і представителів всіх властей.

Дурбан, 3. серпня. В ночи на 30. липня англійскї війська забрали цілий табір Бурів в фармі Жуберта 7 Бурів погигло.

Рим, 3. серпня. Стан здоровля Кріспіого остає безнаїдним.

